

PODRÓŻUJ PO MAŁOPOLSCE

w rytmie eko

MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

Czym jest ekoturystyka?

Ekoturystyka to kameralne odkrywanie i poznawanie wyjątkowych miejsc i ludzi, ich kultury, tradycji oraz zabytków. To co wyróżnia podróżowanie w stylu eko, to szacunek i wrażliwość na przyrodę i krajobraz, a także na potrzeby ludzi, którzy mieszkają w zakątkach, które odwiedzamy. Dzięki ekoturystyce jesteśmy bliżej nich i natury, mamy szansę doświadczyć, poczuć, poznać, zaprzyjaźnić się, zachwycić otaczającym światem. I zabrać ze sobą swój ślad węglowy oraz... wspaniałe wspomnienia.

MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

 Przyroda i dziedzictwo industrialne w Dolinie Wisły, Przemyślu i Soły

 Historia i przyroda na Szlaku Orlich Gniazd

 Z wizytą u artystów i aniołów na Bursztynowym Szlaku

 Rowerem i kajakiem przez Ekomuzeum Doliny Karpią

 Drezyną przez urokliwe jurajskie krajobrazy

MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

Rowerem i kajakiem przez

Ekomuzeum Doliny Karpia

Zator

Spytkowice

Brzeźnica

rowerem

kajakiem

pieszo

lokalne produkty

dziedzictwo

przyroda

Dolina Karpia wita nas krzykiem ptaków, rybami w stawach i pięknie meandrującymi rzekami. Obszar o niewielkich rozmiarach, ale z wyrazistym charakterem, nazywany jest także „Mazurami Małopolski”. Niepowtarzalny, malowniczy krajobraz ukształtowany przez naturę i ludzkie dłonie. Bogactwo przyrodnicze, liczne zbiorniki wodne, wiejski klimat, ścieżki piesze, trasy rowerowe, spływy kajakowe po Wiśle i Skawie, lasy i pagórki, to wszystko mieści się na zaledwie 310 km². Dolina Karpia jest także ostoją ptaków o znaczeniu europejskim, gdzie utworzono obszary Natura 2000. Żyją tu gatunki flory i fauny zagrożone wyginięciem – na czele ze ślepowronem, faunistycznym symbolem regionu. Tu pocujemy klimat dawnego Księstwa Zatorskiego z jego bogatą kulturą i historią, która odbiła swój ślad na zamkach, pałacach i kościołach. Tu zetkniemy się z wielowiekową tradycją hodowli karpia, skosztujemy tej wyśmienitej ryby przyrządzanej na setki sposobów, a także poznamy inne wyjątkowe produkty lokalne. Na szlaku spotkamy także niezwykłych ludzi, którzy podzielą się swoją pasją do pszczelarstwa, wikliniarstwa, ceramiki, malarstwa i kulinariów. To oni tworzą otwarte muzeum tematyczne – Ekomuzeum Doliny Karpia.

Proponujemy weekendowy wyjazd z noclegiem w jednym z obiektów posiadających znak marki lokalnej Dolina Karpia. Okolicę poznacie przemierzając Dolinę Karpia rowerem lub kajakiem. Proponujemy wybrać się na wędrowkę rowerową fragmentem Szlaku Doliny Karpia, gdyż przejechanie całej trasy polecamy tylko zaawansowanym rowerzystom. Przed wyjazdem koniecznie wybierzcie i zapiszcie się na jeden z proponowanych warsztatów rękodzielniczych lub kulinarnych. Na szlaku odnajdziecie lokalne smaki, zabytki architektury drewnianej, galerie sztuki i pracownie twórcze.

Ekowycieczka rekomendowana dla:

- ▶ rodzin z dziećmi, także w grupach wielopokoleniowych

Cała pętla Rowerowego Szlaku Doliny Karpia mierzy blisko 100 km

MIKROWYPRAWY

1. Rowerowy Szlak Doliny Karpia – cała pętla

Osiek – Polanka Wielka – Piotrowice – Łowiczki – Rudze – Grodzisko – Woźniki – Bachowice – Zygodowice – Tłuczań – Nowe Dwory – Marcyporęba – Brzeźnica – Chrzastowice – Łączany – Lipowa – Spytkowice – Miejsce – Smolice – Palczowice – Zator – Podolsze – Przeciszów – Polanka Wielka – Osiek

Rowerowy Szlak Doliny Karpia został zaprojektowany w formie pętli i oznakowany na czerwono. Należy do sieci szlaków Greenways. Zaawansowani rowerzyści mogą przemierzyć całą trasę w jeden dzień. Za umowny początek szlaku uznaje się Osiek i punkt wypoczynkowy dla rowerzystów w pobliżu zabytkowego **kościółka pw. św. Andrzeja**. W tym miejscu znajduje się również tablica informacyjna, z której można dowiedzieć się sporo ciekawostek na temat obszaru Doliny Karpia. Z punktu wypoczynkowego można wyruszyć w stronę Piotrowic. Na tym odcinku szlak biegnie wśród pól i łąk, nad którymi w oddali wynurzają się liczne góry i pagórki.

Po dotarciu do gminy Zator trasa wiedzie wzdłuż kompleksu **stawów Bugaj**. Niestety ze względu na liczne zabudowania i zadrzewienia nie jest on widoczny ze szlaku, dlatego warto zjechać nieco z drogi, aby poprzyglądać się bogatej nadwodnej faunie i florze. Następnie szlak meandrując pomiędzy **stawami w Rudzach**, biegnie w stronę rzeki Skawy, którą przecina na moście w Grodzisku. Z tego miejsca widać niewielki jaz wodny. Dalej trasa zmierza w stronę Woźnik, by potem zakręcić do Bachowic. Ten odcinek jest pełen stromych podjazdów i zjazdów, jednak wysiłek fizyczny wynagradzają piękne krajobrazy. Szlak wiedzie naprzemiennie drogami polnymi i leśnymi w stronę Brzeźnicy, która jest najbardziej wysuniętą na wschód gminą w Dolinie Karpia. Z Brzeźnicy szlak prowadzi na północ w stronę Wisły, by wzdłuż jej wałów w końcu skierować się w kierunku zachodnim do gminy Spytkowice. Na tym odcinku pokrywa się częściowo z Wiślaną Trasą Rowerową, łączącą m.in. Kraków z Oświęcimiem.

Stawy Zatorskie

Mijając **zamek w Spytkowicach**, trasa ciągnie się w kierunku północnym, gdzie przez kolejne wioski: Miejsce, Lipową, Smolice wiedzie w stronę Zatora, w pobliżu licznych stawów i łowisk. Następnie ponownie przecina rzekę Skawę i wije się przez miejscowość Podolsze w stronę **stawów Przeręb**. Na tym odcinku Szlak Doliny Karpia rozpościera się między licznymi zbiornikami pełnymi ptactwa wodnego oraz dawnymi zabudowaniami gospodarstwa rybackiego. W tym miejscu tabliczki kierunkowe wskazują drogę w stronę Preciszowa, byśmy wśród licznych pagórków Polanki Wielkiej mogli dotrzeć ponownie do Osieka.

Szlak Doliny Karpia, choć wymagający, budzi w rowerzystach niezwykle doznania wizualne. Piękne krajobrazy łączą w sobie fragmenty przyrody o naturalnym charakterze z dominującą na tym obszarze gospodarką rolną i rybacką. Urozmaicona rzeźba terenu stanowi nie lada wyzwanie dla miłośników wycieczek rowerowych.

99,2 km

7-8 h

średni stopień trudności

rowerem

Kościół pw. Najświętszej Marii Panny w Woźnikach

Szlak Doliny Karpia jest oznakowany na czerwono

Rowerem pośród malowniczych stawów

2. Rowerem po Dolinie Karpia, Spytkowice – Stawy Przeręb (Zator)

Spytkowice – zamek (ul. Zamkowa) – ul. Starowiejska – ul. Floriana – Miejsce, Pasieka na Zastawiu – Miejsce, ul. Wiślana – Smolice, ul. Wiślana, ul. Zaskawie – Palczowice, ul. Nadwiślańska, ul. Orzeszkowej – Podolsze, ul. Mostowa, ul. Starowiejska, ul. Widok, ul. Długa, ul. Jagodowa, ul. Rybacka, ul. Przyrębska – ul. Jagodowa – Zator i powrót tą samą trasą

Łącznik do Zatora: od ul. Orzeszkowej – Aleja Kasztanowa – ul. Krakowska (Uwaga! Ruchliwa droga, rower można prowadzić chodnikiem) – ul. Zamkowa – ul. Piastowska – Rynek w Zatorze.

Wycieczkę rozpoczynamy przy **zamku w Spytkowicach** otoczonym parkiem (warto wiedzieć, że za zamkiem rozpoczyna się ścieżka dydaktyczna wiodąca przez Obszar Natura 2000 Wiśliska). My zmierzamy na północ Szlakiem Doliny Karpia wzdłuż starorzecza Wisły i Obszaru Natura 2000 Wiśliska. Dojeżdżamy do **Pasieki na Zastawiu** (warto wcześniej zadzwonić do właścicieli i umówić się na pogawędkę o pszczołach i zakupy w mini sklepiku pszczelarskim przy pasiece). Dalej droga wije się pomiędzy polami uprawnymi w kierunku Wisły. Mijamy **stawy Wawrzek** i **Czupryński** i jedziemy wzdłuż wału wiślanego. W miejscowości Smolice mamy na szlaku plac zabaw dla ekoturystów podróżujących rodzinie z dziećmi. Następnie skręcamy na południe, mijając zbiorniki wodne zwirowni Smolice oraz **zbiornik Ślepowron**, którego nazwa pochodzi od gniazdujących na wyspie ptaków.

Rowerem i kajakiem przez Ekomuzeum Doliny Karpia

Zbiornik „Ślepowron” w Podolszu

To zalane wyrobisko poźwirowe jest wykorzystywane przez wędkarzy. Na wyspach w nieczynnej części gniazdują m.in.: ślepowron, mewa białogłowa, mewa pospolita, śmieszka oraz rybitwa rzeczna. Ślepowron legnie się tutaj od 1998 r., jest to jedna z najważniejszych kolonii tego gatunku w Polsce.

Dojeżdżamy do miejscowości Palczowice, gdzie warto na chwilę zboczyć z trasy, by zobaczyć drewniany **kościół pw.**

św. Jakuba Młodsze

z 1894 r., znajdujący się na szlaku św. Jakuba.

Dalej jedziemy na zachód, przekraczamy Skawę i ruchliwą drogę i zmierzamy w kierunku malowniczych stawów zatorskich. Dojeżdżamy do **stawu Natalin** i ulicą Rybacką jedziemy przez sam środek **Obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Skawy** z bajkowym kompleksem **stawów Przeręb** wokół nas – jednym z największych w Dolinie Karpia. Skręcamy na południe w groblę pośród **stawów Nowińczyk, Blaszkowiec Dolny i Górny** i in., a następnie wracamy na wschód, objeżdżając stawy. W drodze powrotnej warto zboczyć z głównego szlaku i dojechać do Zatora – stolicy Doliny Karpia. W tym celu można odbić z trasy przy ul. Orzeszkowej (stąd mamy ok. 2 km do Zatora). Zobaczymy tu nie tylko ciekawe zabytki rozłożone w okolicy **zatorskiego Rynku**, ale także spróbujemy lodów, krówek zatorskich (Kawiarnia/lodziarnia Lolly Polly), zjemy regionalny obiad (Restauracja Revel) albo kupimy lokalny produkt sygnowany marką Dolina Karpia (Supermarket Hana). Z Zatora wracamy na główny szlak tą samą trasą i dalej do Spytkowic.

35 km w dwie strony
+ 4 km łącznik do Zatora

4-5 h

trasa łatwa

rowerem

Wycieczki ornitologiczne i fotograficzne po kompleksie stawowym Przeręb

Towarzystwo na rzecz Ziemi organizuje wycieczki z wykwalifikowanym ornitologiem zaopatrzonym w sprzęt niezbędny do obserwacji ptaków (lornetki dla każdej osoby, luneta). Trasa biegnie przez jeden z największych kompleksów stawowych w Dolinie Karpia – Przeręb zgodnie z wyznaczoną ścieżką edukacyjną (ok. 3 km). Podczas wycieczki uczestnicy zapoznają się z fauną i florą Doliny Karpia, obszarem Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy” oraz karpiową gospodarką rybacką. Można także zapisać się na warsztaty fotografii przyrodniczej ze znanym fotografem przyrody – Marcinem Karettą i poznać podstawowe zasady tworzenia niebanalnych zdjęć przyrodniczych.

- ▶ Towarzystwo na rzecz Ziemi, miejsce zbiórki: ul. Rybacka w Zatorze, +48 600 538 259

Kajaki na Skawie

Spływy na Skawie odbywają się na odcinku Świnna Poręba – Podolsze. Można je także podzielić na krótsze odcinki. Na końcowym etapie – od Wadowic – płyniemy przez Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Skawy. Jest to rzeka góraska z licznymi bystrzami i meandrami, wciąż nieodkryta – od Świnnej Poręby do Wadowic uregulowana, a na Obszarze Natura 2000 żyjąca swoim życiem. Co rok zabiera po kilka metrów brzegów po obu jej brzegach. Na Skawie znajdują się trzy jazy (w Jaroszowicach przed Wadowicami, w Grodzisku i Podolszu), gdzie kajakarze muszą przenosić kajaki prawą stroną rzeki. Można zarówno wypożyczyć kajaki i spływać indywidualnie jak i skorzystać z oferty zorganizowanych spływów, albo zapisać się do szkółki kajakowej.

- ▶ Kajaki na Skawie, Tomice, ul. Podlesie 9, tel. +48 608 093 166, email: biuro@kajaki-naskawie.pl, www.kajaki-na-skawie.pl

3. Kajakiem i rowerem po Dolinie Karpia

Spytkowice – Brzeźnica – Spytkowice

3a. SZLAK KAJAKOWY

Spytkowice (prom) – dolina Wisły – Kanał Łaczański – Brzeźnica (Izba Regionalna Doliny Karpia w Brzeźnicy)

Spływ kajakowy malowniczą Wisłą i Kanałem Łaczańskim to usługa oznaczona marką lokalną Dolina Karpia. Jest to spływ 2-osobowymi kajakami turystycznymi. Trasa długości 10 km odbywa się częściowo wzdłuż ścieżki ornitologicznej. Jeśli płyniemy z przewodnikiem, to dowiemy się, czy możliwe jest, aby jedna rzeka przepływała pod drugą, dlaczego rok 2017 był Rokiem Rzeki Wisły, dlaczego obszar Doliny Karpia już w średniowieczu był znany Polskim Królom oraz jaki związek z insygniami królewskimi mają flisacy z Łączan – miejscowości, przez którą wiedzie trasa spływu. Słodkim urozmaiceniem wycieczki jest degustacja Krówki Zatorskiej – produktu oznaczonego marką lokalną Dolina Karpia.

10 km

3 h

trasa łatwa (dla każdego, od nowicjusza po eksperta, również dla rodzin z dziećmi od 4 roku życia – niepełnoletni wyłącznie pod opieką rodzica).

 kajakiem

3b. SZLAK ROWEROWY

Brzeźnica (Izba Regionalna Doliny Karpia w Brzeźnicy), ul. Wiślana, ul. Polna, ul. Spacerowa, ul. Słoneczna – Chrzastowice – Łączany, ul. Podwale, ul. Krakowska, ul. Wiślana – Lipowa, ul. Długa, ul. Wierzbowa, ul. Nadwiślańska – Spytkowice, ul. Lipowa, ul. Wiślana, ul. Kasztelańska

Wycieczkę rowerową rozpoczynamy przy **Izbie Regionalnej Doliny Karpia** w Brzeźnicy (gdzie organizator spływu przywiózł nasze rowery ze Spytkowic). Przekraczamy mostkiem **Kanał Łaczański**, chwilę jedziemy wzdłuż niego, by następnie skręcić na północ w ulicę Spacerową, a później ul. Słoneczną w kierunku Wisły. W Chrzastowicach nasz szlak łączy się na niedługim odcinku z Wiślana Trasą Rowerową. Dojeżdżamy do **stopnia wodnego Łączany** i skręcamy w lewo w ulicę Krakowską, którą przekraczamy most na kanale i jesteśmy w nadwiślańskiej wsi Łączany, znanej z galarnictwa. Galary miały pływać tu Wisłą już w średniowieczu. Kanał Łaczański to żeglowny kanał długości 15,7 km łączący Łączany ze Skawiną. Mijamy kościół **Matki Bożej Anielskiej** i znowu zbliżamy się do Wisły. Aż do wsi Lipowa suniemy wzdłuż wału wiślanego. Meta trasy to **staw Kasztelan** w Spytkowicach, gdzie można odpocząć przy punkcie wypoczynkowym na Szlaku Doliny Karpia.

13 km w jedną stronę

1,5 h

trasa łatwa

 rowerem

Nadwiślańskie pejzaże z perspektywy kajaka

Miejsca zbiórki przed spływem:

- parking przy Izbie Regionalnej Doliny Karpią w Brzeźnicy, ul. Wiślana 22. W miejscu zbiórki uczestnicy dowiedzą się o Dolinie Karpią i jej atrakcjach, otrzymają krótki instruktaż jak płynąć kajakiem i mapę obszaru Doliny Karpią. Stąd organizator przewozi uczestników na miejsce startu w Spytkowicach. Uczestnicy dopływają do Brzeźnicy w miejsce zbiórki. Na mecie dostępna jest zadaszona altana z możliwością rozpalenia ogniska i np. pieczeniem kiełbasek. Jeśli korzystamy ze spływu z przewodnikiem, otrzymamy dodatkową atrakcję – barwne opowieści o ciekawych miejscach i budowlach widzianych z perspektywy kajaka, jak również interesujące historie związane z rzeką Wisłą z okresu późnego średniowiecza oraz I i II wojny światowej.
 - prom w Spytkowicach – dla osób z rowerami, które po spływie planują powrót z Brzeźnicy do Spytkowic szlakiem rowerowym. Tu zostanie wydany sprzęt kajakowy, przeprowadzony instruktaż, a rowery zapakowane na przyczepę i dowieszone na metę do Brzeźnicy, podczas gdy uczestnicy płyną kajakiem.
- ▶ Organizator: www.kajaki-na-wisle.pl, tel. +48 668 389 789
- ▶ Kajaki można wypożyczyć indywidualnie wraz ze sprzętem dodatkowym (wiosła, kamizelki asekuracyjne i ratunkowe, etc.) lub skorzystać z wycieczki z przewodnikiem – pasjonatem.

nordic walking

Z kijkami po Dolinie Karpią

W Dolinie Karpią wyznaczono wiele atrakcyjnych tras typu nordic walking, które są oznakowane trzema kolorami w zależności od stopnia trudności – zielonym, czerwonym i czarnym. Szlaki powstały na terenie gmin: Spytkowice, Brzeźnica, Zator, Przeciszów i Osiek.

- ▶ Informacje o wszystkich znajdziecie na stronie: <https://dolinakarpia.eu>

Ślady GPS wszystkich mikrowycieczek znajdziecie na stronie:

www.traseo.pl/malopolska-ekoturystyka

NAJWAŻNIEJSZE MIEJSCA NA SZLAKACH WYCIECZEK

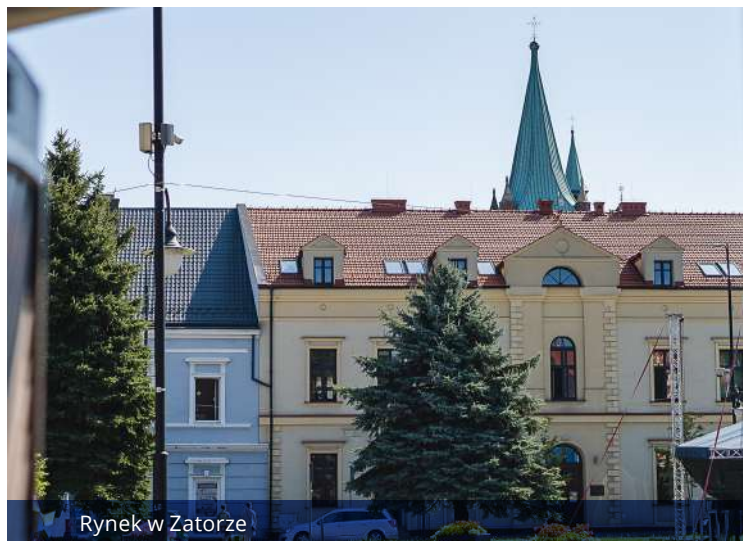
Stawy Doliny Karpia i Dolina Skawy

Stawy zlokalizowane w Zatorze, Preciszowie i Spytkowicach wraz z doliną Skawy słyną z ogromnego bogactwa ptaków – występuje tu ponad 270 gatunków, co sprawia, że jest to jedno z najciekawszych miejsc do obserwacji ptaków wodno-błotnych w Polsce. W ciągu kilku ostatnich lat właśnie tutaj zanotowano nowe dla krajowej awifauny gatunki: czapłę złotawą, biegusa tundrowego oraz biegusa karłowatego. Na stawach można spotkać ponadto bardzo egzotyczne ptaki przylatujące z południowej Europy. Są to: warzęcha, ibis kasztanowaty, kormoran mały czy pelikan różowy. Występują tu stosunkowo licznie gatunki, które uznano za zagrożone w Unii Europejskiej: ślepowron, bąk, bączek, zausznik, podgorzałka (kaczka zagrożona w skali światowej), hełmiatka, rybitwa białowąsa (najliczniejsze stanowisko w kraju), zielonka oraz podróżniczek. Miłośnicy roślin również znajdą tutaj coś dla siebie – ostoje na stawach znalazły wymierające w naszym kraju gatunki roślin: kotewka, orzech wodny, grzybieńczyk wodny czy nadwodniki. Szczególnie dwa ostatnie z wymienionych występują tu bardzo licznie, stając się florystycznym symbolem Doliny Karpia. Dolina rzeki Skawy, mimo że jest silnie przekształcona przez człowieka, w wielu miejscach posiada układy zbliżone do naturalnych, bogate w gatunki rzadkie i chronione. Koryto na znacznych odcinkach zachowało charakter dzikiej, podgórskiej rzeki z zaroślami wierzbowymi (zdominowanymi przez krzewiaste gatunki wierzb oraz podrost topoli czarnej) oraz fragmenty gęstych lasów łęgowych. Niektóre zbiorniki, szczególnie te niewielkie i ukryte w zaroślach wierzbowych, upodobały sobie bobry. To dzięki bogactwu przyrody powstały tu Obszary Natura 2000 – Dolina Dolnej Skawy i Wiśliska.

- ▶ opracowano na podstawie tekstów przyrodniczych w przewodniku „Rowerem po Dolinie Karpia”, autorzy: Marcin Karetta, Mateusz Ledwoń, Piotr Rymarowicz

Stawy Doliny Karpia

Rynek w Zatorze

Rynek w Zatorze

Obecny kształt rynek uzyskał pod koniec XIV w. w wyniku drugiej lokacji miasta. Układ zabudowy jest szachownicowy. Kiedyś przy rynku stała bożnica żydowska, ale została zniszczona przez hitlerowców. Najbardziej okazały budynek to ratusz z XVI w. Zobaczymy tu także budynek dawnego Sądu Grodzkiego z XIX w., który obecnie jest siedzibą Izby Regionalnej Ziemi Zatorskiej i Doliny Karpia prowadzoną przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Zatorskiej.

- ▶ Izba Regionalna Ziemi Zatorskiej i Doliny Karpia, Zator, Rynek 2, tel. +48 789 222 595, www.tmzz.eu
- ▶ Zbiory są udostępniane w czasie imprez lokalnych, np. Święta Karpia czy Zatorskiego Jarmarku Karpiego oraz po wcześniejszym umówieniu się.

Kościół w Zatorze

Kościół pw. św. Wojciecha i Jerzego oraz Pałac w Zatorze

Świątynia powstała pod koniec XIV w. dzięki zakonowi benedyktynek ze Staniątek. W 1836 r. z inicjatywy Potockich całość przebudowano w stylu neogotyckim – nadbudowano wieżę z czterema wielobocznymi wieżyczkami zwieńczoną hełmem oraz fasadę główną. Pod kościołem znajdują się grobowce byłych właścicieli Zatora, między innymi adiutanta Napoleona I, Stanisława Wąsowicza i jego żony, Anny z Tyszkiewiczów Potockiej. Do zabytkowych elementów wyposażenia kościoła należy spiżowa chrzcielnica w kształcie kielicha z 1462 r., gotycki posąg Chrystusa Zmartwychwstałego oraz bardzo interesująca mozaika majolikowa autorstwa Włocha, Gianfrancesco Capodiferro z 1535 r. Znana pod nazwą Ecce Homo przedstawia twarz Chrystusa koronowanego cierniem. Jeśli zechcecie przespacerować się wokół kościoła, napotkacie marmurowy sarkofag Apolonii Poniatowskiej, niegdysiejszej właścicielki dóbr zatorskich.

Opodal kościoła wznosi się Pałac w Zatorze, którego korzenie sięgają XV w. – dawna siedziba książąt zatorskich, a obecnie własność Potockich z Krzeszowic. W XIX w. Aleksander Potocki przebudował „zamek zatorski” w stylu romantycznego neogotyku, według projektu Franciszka Marii Lanciego, znanego architekta pochodzenia włoskiego. Niemcy podczas II wojny światowej wywieźli niemal wszystkie pamiątki, jakie zgromadziły tu rodziny Potockich, Tyszkiewiczów, Poniatowskich.

- ▶ Kościół pw. św. Wojciecha i Jerzego, Zator, Plac Kościuszki 3, <https://parafiazator.pl>
- ▶ Pałac, Plac Kościuszki 3 (nieдоступny do zwiedzania)

Zamek w Spytkowicach

Zamek w Spytkowicach

Na podstawie znalezisk archeologicznych można przyjąć, że obronny zamek istniał tu już pod koniec XV w. W pierwszej połowie XVI w. przebudował go kasztelan sądecki Wawrzyniec Myszkowski. Początkowy, gotycko-renesansowy styl budowli przekształcono we wczesnobarokowy, prawdopodobnie około 1630 r., kiedy to biskup krakowski Marcin Szyszkowski nakazał powiększenie i przekształcenie zamku w swoją rezydencję. Spytkowski zamek został zniszczony przez pożar w końcu XIX w. Działania wojenne 1945 r. przyczyniły się do dalszego upadku zabytku. W latach 80-tych i 90-tych XX w. przeprowadzono w nim gruntowne prace remontowe i konserwatorskie.

Założenie ogrodowe ma kształt litery U. Park w stylu angielskim, przebudowany przez Lubomirskich na przełomie XVIII i XIX w., wyróżnia się swobodą kompozycji i wykorzystuje naturalny łąkowy krajobraz nadwiślański. Zobaczmy tu drzewa pomnikowe m.in. dąb szypułkowy i szpaler lip drobnolistnych (na podstawie: www.parki.org.pl)

- ▶ Spytkowice, ul. Zamkowa

NAJWAŻNIEJSZE IMPREZY LOKALNE:

- Święto Karpia, *pierwszy weekend lipca, Zator*
- Impreza na Rynku w Zatorze oraz otwarte atrakcje w całej Dolinie Karpia – Targi Turystyczne Doliny Karpia, *15 sierpnia, Zator*

Pasieka na Zastawiu

Pasieka na Zastawiu

W rodzinnej pasiece Przemysława i Katarzyny Kasperczyków pozyskuje się wartościowe miody odmianowe (spadziowy, rzepakowy, gryczany, nawłociowy, lipowy), prowadząc gospodarkę wędrowną. Oprócz miódów pszczoły dostarczają gospodarzom: pyłek, pierzęgę, propolis i wosk do produkcji zapachowych świec. Lokalne produkty można kupić w domowym sklepiku lub w sklepie internetowym. Miód rzepakowy z pasieki otrzymał znak marki lokalnej Dolina Karpią. Gospodarze organizują warsztaty pszczelarskie dla dzieci oraz młodzieży i dorosłych, podczas których poznamy pszczelą rodzinę oraz produkty przez nią wytwarzane. To również oferta objętą marką lokalną Dolina Karpią.

- ▶ Pasieka na Zastawiu, Miejsce (Spytkowice) ul. Floriana 158, tel. +48 516 464 086, <https://nazastawiu.pl>, wymagany wcześniejszy kontakt telefoniczny oraz rezerwacja na warsztaty

Kościół pw. św. Andrzeja w Osieku

Drewniane kościołki Doliny Karpią

W regionie nie brakuje skarbów na Szlaku Architektury Drewnianej – wszystkie kościołki są konstrukcji zrębowej z dachami krytymi gontem, wzniesione w XVI i XVII w. Budowane były bez użycia gwoździ, przez lokalnych rzemieślników.

- ▶ Zwiedzanie kościołów jest możliwe podczas nabożeństw lub po wcześniejszym umówieniu się.
- ▶ Więcej o architekturze drewnianej Małopolski można przeczytać w przewodniku pt. „Szlak Architektury Drewnianej w Małopolsce”, Paweł Kutaś, www.drewniana.malopolska.pl/media/przewodnik_sad_2012.pdf

DREWNIANE KOŚCIÓŁKI W DOLINIE KARPIĄ:

- **Woźniki: kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny**
Wzniesiony w stylu nadwiślańskim z wieżą zwieńczoną strzelistą iglicą. Po pożarze w 1959 r. został odbudowany. Woźniki słyną z wikliniarstwa (nawet parapet chóru muzycznego świątyni wpleciony jest z wikliny). *Woźniki, ul. Kościelna 39*
- **Osiek: kościół św. Andrzeja**
Z dwukalenicowym dachem i charakterystyczną wieżą, położony jest na wzgórzu w otoczeniu starych dębów. *Osiek, ul. Kościelna 13*
- **Graboszyce: kościół św. Andrzeja**
Wyróżnia się charakterystyczną czworoboczną wieżą (która ma nadwieszoną izbicę i blaszany cebulasty hełm) oraz małą sygnaturką – czyli wieżyczką kościelną, w której umieszczano się najmniejszy z dzwonów. *Graboszyce bez nr*
- **Tłuczań: Kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny**
Pomimo że był odnawiany w I połowie XIX w., nosi wyraźne cechy baroku (co widać np. w sygnaturce). Został odbudowany po pożarze w 1943 roku. Matka Boża Tłuczańska otaczana była wielkim kultem religijnym. *Tłuczań, ul. Kościelna 3*
- **Marcyporęba: kościół pw. św. Marcina**
Jego wieżę dobudowano dopiero w XX w., zwraca uwagę barokowa wieżyczka sygnaturkowa. Piękna polichromia wewnątrz kościołki pochodzi z XIX-XX w. *Marcyporęba, Plac Św. Jana Pawła II 4*
- **Polanka Wielka: kościół pw. św. Mikołaja**
Był kilkakrotnie odnawiany z powodu usytuowania na podmokłym terenie, przez co stracił swój pierwotny charakter. W drewnianej wieży, pełniącej funkcję dzwonnicy, wisi dzwon z 1413 r., odlany w ludwisarni Jana Freudenstata w Krakowie. *Polanka Wielka, ul. Kościelna 26*

OFERTA EDUKACYJNO-KULTURALNA

WARSZTATY CERAMICZNE, PLASTYCZNE I WIKLINIARSKIE

Pracownia Ceramiczna Farfurka, Witanowice

Uczestnicy mają możliwość poznania tajemnic pracowni ceramicznej, technik pracy z gliną oraz poszczególnych etapów tworzenia ceramiki użytkowej i artystycznej.

- ▶ Pracownia Ceramiczna FARFURKA, Witanowice, ul. Krakowska 61, tel. +48 660 723 714

Galeria Sztuki „Bałysówka”, Tomice

Galeria, urządzona w zabytkowym drewnianym domu z II połowy XIX w., prezentuje prace zarówno lokalnych twórców ludowych, jak i profesjonalnych artystów. Ich dzieła są oczywiście do kupienia. W Galerii organizuje się także warsztaty ceramiczne, podczas których można między innymi poznać ciekawy japoński sposób wypalania ceramiki RAKU. Gospodynią miejsca jest artystka Mira Sabatowicz.

- ▶ Bałysówka, Tomice ul. Św. Jakuba 2, tel. +48 606 998 332, www.balysowka.pl

Pracownia Twórcza Bę202, Bęczyn

Powstała z myślą o twórczej edukacji dzieci i dorosłych. Pod opieką artysty plastyka rozwinięcie swoje umiejętności, szkoleń warsztat i stymulując wyobraźnię. Artyści Pracowni zajmują się grafiką 2D i projektowaniem, ich prace cechuje oryginalność w podejściu do formy, a dewizą jest minimalizm i prostota. Na miejscu można zakupić oryginalne wyroby artystyczne inspirowane sztuką ludową, sygnowane przez uznanego artystę Borysa Fiodorowicza.

- ▶ Pracownia Twórcza, Bę202, Bęczyn, ul. Leśna 56, tel. +48 502 931 349

Gospodarstwo wikliniarskie „Wiklinex”, Woźniki

Zobaczycie plantację wikliny, prześledzicie proces jej obróbki i zobaczycie, na czym polega trudna sztuka wyplatania, a także podczas warsztatów spróbujecie sami tworzyć wiklinowe cudziska. Gospodarstwo oferuje różnorodne wyroby z wikliny, w tym meble oraz wyroby ogrodowe.

- ▶ Wiklinex, Woźniki, ul. Zacisze 57, tel. +48 668 485 163

Galeria Sztuki Bałysówka w Tomicach

Wiklinex w Woźniakach, wyplatanie kosza z wikliny

Krówka Zatorska

WARSZTATY PSZCZELARSKIE I KULINARNE

Warsztaty pszczelarskie wraz z degustacją miodów, Marcyporęba

Poznacie mroczną i tajemniczą krainę pszczół, zrobicie świece z węzy, posmakujecie wyśmienitych miodów.

- ▶ Pasieka u Wojtka, Marcyporęba, ul. Kamieniec 30, tel. +48 602 697 038

Pasieka na Zastawiu, Miejsce

Rozpoczniecie od wspólnego zbicia ramki pszczelej – podstawowego elementu wyposażenia ula. Poznacie pszczelą rodzinę oraz produkowane przez nią produkty. Warsztaty to jedna z usług oznaczona marką lokalną Dolina Karpia.

- ▶ Pasieka na Zastawiu, Miejsce, ul. Floriana 158, tel. +48 516 464 086

Warsztaty z produkcji Krówki Zatorskiej, Zator

Podczas warsztatów zobaczycie linię produkcyjną krówek, poszczególne etapy produkcji oraz spróbujecie świeżych, codziennie wytwarzanych słodyczy, które zabierzecie na pamiątkę. Warsztaty to jedna z usług oznaczona marką lokalną Dolina Karpia.

- ▶ LollyPolly sp. z o. o., Zator, ul. Słowackiego 22, tel. +48 515 324 724

Wędzony karp

Warsztaty z filetowania karpia, Zator

Poznacie techniki filetowania karpia oraz historię gospodarki rybackiej na obszarze Doliny Karpia. Na koniec czeka degustacja karpia wędzonego.

- ▶ Skarby Doliny Karpia sp. z o.o, Łowiska Wędkarskie Podolsze, kierunek Smolice, Zator, tel. +48 509 465 914

INFORMACJE PRAKTYCZNE

Polecane noclegi

Obiekty ze znakiem marki lokalnej Dolina Karpia.

SPYTKOWICE:

Gospodarstwo Agroturystyczne „Ranczo w Dolinie Karpia”, Spytkowice, ul. Górki 125, tel. +48 504 298 436, www.ranczowdoliniekarpia.pl

OSIEK:

MOLO Resort, Osiek, ul. Główna 231A, tel. +48 33 432 25 00, www.czasnamolo.pl

PRZECISZÓW:

Villa Natura, Przeciszów, ul. Podlesie 36, tel. +48 792 902 208, www.villanatura.info

RADOCZA:

Radocza Park Hotel Active&Spa, Radocza k. Wadowic, ul. Parkowa 1, tel. +48 33 873 49 25, www.radoczapark.pl

Pozostałe obiekty:

SPYTKOWICE:

Gospodarstwo Agroturystyczne „Na Rozstajach” i „Zwierzyniec”, Spytkowice, ul. Lipowa 8, tel. +48 33 879 17 74, +48 502 938 806

DOLINA
KARPIA

Marka lokalna Dolina Karpia

Znak marki lokalnej Dolina Karpia jest gwarancją pochodzenia, jakości oraz przyjaznego stosunku do klienta i środowiska. Oznaczane są nim produkty rękodzielnicze, spożywcze, użytkowe, a także oferty turystyczno-rekreacyjne, edukacyjne, gastronomiczne i noclegowe. Znakiem zarządza Stowarzyszenie Dolina Karpia.

Rękodzieło z Doliny Karpia

W podróży towarzyszy nam logo Ekomuzeum Doliny Karpia

Polecane obiekty gastronomiczne

Obiekty ze znakiem marki lokalnej Dolina Karpią.

ZATOR:

Restauracja Revel, Zator, ul. Rynek 14,
tel. + 48 33 841 24 99, www.revel-pub.com.pl

Kawiarnia/lodziarnia Lolly Polly,
ul. Słowackiego 22, tel. +48 33 50 65 206,
www.lollypolly.pl

OSIEK:

MOLO Resort, Osiek, ul. Główna 231A,
tel. +48 33 432 25 00,
www.czasnamolo.pl

RADOCZA K. WADOWIC:

Radocza Park Hotel Active&Spa, Radocza,
ul. Parkowa 1, tel. +48 33 873 49 25,
www.radoczapark.pl

Pozostałe obiekty:

BRZEŹNICA:

Restauracja Zachęta, ul. Krakowska 136,
tel. +48 33 879 20 64

Chleb Revel

Miody z Pasieki na Zastawiu

Koniecznienie musisz spróbować

- karpia zatorskiego i przetworów karpiniowych w zalewach z firmy Skarby Doliny Karpią sp. z o.o.,
- menu Doliny Karpią, chleba Revel oraz lodów tradycyjnych Revel w Restauracji Revel w Zatorze,
- krówki zatorskiej, wafelków zatorskich oraz lodów zatorskich dostępnymi w Kawiarni/Lodziarni Lolly Polly w Zatorze,
- miodu rzepakowego nektarowego dostępnego w Pasiece na Zastawiu (ul. Floriana 158 w Miejscu) oraz poprzez zamówienia na www.nazastawiu.pl,
- ziarna orkisz i mąki orkiszowej firmy Diogra dostępnymi poprzez zamówienia na www.diogra.pl,
- karpia na 100 sposobów serwowanego w czasie świąt i wydarzeń w całej Dolinie Karpią,

Produkty można zakupić na stoisku produktów lokalnych w Supermarkecie Hana w Zatorze, ul. Rynek 14.

Dojazd transportem publicznym

- 1 busem z Krakowa do Zatora przez Brzeźnicę i Spytkowice oraz z Wadowic przez Tomice i z Oświęcimia przez Przeciszów (kilka busów dziennie pn.–pt. oraz w weekendy)
- 2 autobusem miejskim MPK Kraków z Krakowa do Brzeźnicy (kilka autobusów dziennie, rzadziej w weekendy)
- 3 busem z Oświęcimia do Osieka i do Polanki Wielkiej (częsta komunikacja publiczna)
- 4 pociągiem (linia Kraków-Zator i Katowice-Zator) w sezonie letnim (specjalne linie dla turystów odwiedzających Energylandię).

Lektury na drogę

- 1 „Rowerem po Dolinie Karpia” red. Piotr Rymarowicz, autorzy: Adrianna Nikiel, Marcin Karetta, Mateusz Ledwoń, Paulina Sondej – przewodnik dostępny na:
<https://dolinakarpia.eu/odkryj/rowerowy-szlak-doliny-karpia>

Zagraj

- 1 Quest Szlakiem Radwanitów w Brzeźnicy:
<https://dolinakarpia.eu/odkryj/quest-szlakiem-radwanitow>
- 2 Quest szlakiem wikliniarstwa w Woźnikach:
<https://dolinakarpia.eu/odkryj/quest-szlakiem-wikliniarstwa-w-woznikach>
- 3 Quest spacerem po stolicy Krainy Karpia w Zatorze:
<https://dolinakarpia.eu/odkryj/quest-spacerem-po-stolicy-doliny-karpia>
- 4 Quest stawy, ludzie, ptaki w Palcowicach:
<https://dolinakarpia.eu/odkryj/quest-stawy-ludzie-ptaki>

Obejrzyj

- 1 <https://www.youtube.com/channel/UCORhldTSAJp9zpz4cyfRkoA>

Zator - stolica Doliny Karpia

Punkty info w okolicy

Zator – Centrum Informacji Turystycznej,
ul. Rynek 2, tel. +48 795 584 531,
www.dolinakarpia.eu

Wadowice – Centrum Informacji Turystycznej,
ul. Kościelna 4, tel. + 48 33 873 23 65,
www.it.wadowice.pl

Autorzy ekowycieczki:

Anna Świątek, Grzegorz Pyjos, Dominika Zaręba oraz autorzy przewodnika pt. „Rowerem po Dolinie Karpia”: Adrianna Nikiel, Marcin Karetta, Mateusz Ledwoń, Piotr Rymarowicz, Paulina Sondej

Pomysł ekopakietów:

Dominika Zaręba

Redakcja i korekta:

Barbara Sadurska

Opieka ekspercka:

Dorota Skotnicka

Konsultacja merytoryczna:

Małgorzata Czapla, Dominika Osiak, Anna Woźniak-Lubaś

Projekt graficzny:

Diana Jabłońska

Zdjęcia:

Kamil Sorocki, Dominika Zaręba, Marcin Karetta, Grzegorz Pyjos, Restauracja Revel oraz archiwum Stowarzyszenia Dolina Karpia

Fundusz
Partnerstwa

Projekt pt. „Małopolska Ekoturystyka - zrównoważony rozwój turystyczny regionu” jest realizowany przez Fundusz Partnerstwa jako część Programu EkoMałopolska. Jego celem jest promocja regionu w sposób zrównoważony, odpowiedzialny i jak najmniej inwazyjny dla środowiska naturalnego oraz zakładający autentyczne zainteresowanie jego bogactwem i dziedzictwem.

MAŁOPOLSKA

Projekt jest realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego.

informacje praktyczne:

stan na grudzień 2019 r.